

Dar dla Zamku – szpada oficera "garde du corps du Roy de Pologne"

Szpada oficera *garde du corps du Roy de Pologne**

uroczyście przekazana Zamkowi Królewskiemu

Zbiory Zamku Królewskiego wzbogaciły się o cenny dar – szpadę oficera gwardii przybocznej króla Polski i księcia Lotaryngii – Stanisława Leszczyńskiego. Prywatny kolekcjoner, pan Michał Palacz, ofiarował muzeum jeden z najcenniejszych eksponatów ze swej kolekcji broni.

Zgodnie z życzeniem darczyńcy, w przypadku publikacji wizerunku szpady, należy uwzględnić w podpisie jego intencję: „Dar Michała Palacza z Wielkiego – pamięci żony, Aleksandry”.

Jak rzadkim i wyjątkowym egzemplarzem jest przekazana broń, ofiarodawca podkreśla w swym liście, przypominając, że królewska gwardia przyboczna to *niewielki oddział podzielony na cztery brygady po 43 żołnierzy...*

Prosta i surowa forma szpady nadaje jej elegancji i pełnej użyteczności bojowej. Ostrze szpady o długości 85,5 cm regularnie zwęża się od jelca w stronę sztychu, tworząc kształt spłaszczonej igły, doskonale nadającej się do zadawania pchnięć. Na głowni o przekroju w kształcie spłaszczonej elipsy, z bardzo delikatnie zaznaczoną granią, znajdują się dwie szczyrby, powstałe najprawdopodobniej po wycofaniu tego egzemplarza z użycia bojowego. Szpadę, wyposażoną w srebrną rękojeść, zdobi obustronnie na zastawie grawerowany pięciodzielny herb królewski, z Wieniawą Leszczyńskich w polu sercowym, oraz napis kursywą: *garde du corps du Roy de Pologne*. Podobny egzemplarz reprodukuje Michel Pétard w swym dziele *Des sabres et des épées* (1999, t.I, tabl. 53) i datuje go na lata 1738 – 1766.

Zamek Królewski w Warszawie zdaje się być szczególnie odpowiednim miejscem prezentacji tego niecodziennego daru, bowiem tu właśnie w 2005 r. miała miejsce wystawa przypominająca postać i dokonania tego nieco zapomnianego króla, zatytułowana *Stanisław Leszczyński. Król Polski księciem Lotaryngii*. Ekspozycja przybliżyła publiczności skomplikowane, lecz barwne losy nieszczęśliwego władcy, potomka polskiej senatorskiej rodziny, która w XVII w. ze swej rodowej siedziby w wielkopolskim Lesznie uczyniła ważny ośrodek polityczny i naukowy. Leszczyński, starannie wykształcony i ambitny, na tron polski wybrany został dwukrotnie – w 1704 oraz w 1733 r. – dwukrotnie również zmuszono go do abdykacji w dramatycznych okolicznościach politycznych. Po pierwszej klęsce i okresie tułaczki ostatecznie udał się na emigrację do Francji. W 1725 r. jego córka, Maria została żoną Ludwika XV, a on królewskim teściem. Po drugiej nieudanej próbie utrzymania się na tronie polskim abdykował w 1736 r., a w 1738, w wyniku kompromisu politycznego, otrzymał tytuł księcia Lotaryngii, która po jego śmierci miała powrócić do korony francuskiej. Rezydując w zamku w Lunéville, z zapałem upiększał okoliczne rezydencje, zakładając ogrody i przebudowując Nancy zgodnie z założeniami urbanistyki XVIII w. Jego dwór – otwarty i nie podlegający sztywnej wersalskiej ceremonii – stał się ważnym regionalnym centrum sztuki, nauki, myśli politycznej i filozoficznej.

---

*Zabytek datowany na lata 1738 – 1766, ok. 950 g, dł. całk.: 101,5 cm, dł. ostrza: 85,5 cm, szer.

ostrza przy jelcu: 3,3 cm, szer. ostrza na środku głowni: 2,3 cm, szer. ostrza przy sztychu: 1,2 cm,
dł. rękojeści: 16 cm, dł. kabłąka: 10,8 cm, dł. jelca: 10,2 cm, śred. głowicy: 3,1 cm